

UITNODIGING

voor de tweede ontmoeting van het deelnetwerk "Lean & Green"

Innovation Lab

"Transitie naar Duurzaamheid"

Wetenschap, bedrijfsleven en overheid ontmoeten elkaar
in een transsectorale dialoog over de vraag:

"Hoe kunnen wij door intensieve samenwerking sneller toewerken
naar een duurzame samenleving?"

Datum : **Donderdag 10 juni 2010**
Adres : Zernikepark (Bernoulliborg)
Nijenborgh 9
9747 AG Groningen
Parkeren op P5 (zie bijgesloten routebeschrijving)
Website : www.rug.nl/fwn/informatievoor/bezoekers/zernike/index

Onze gastheer en gastvrouw:

LO-RC : **Prof. dr. ir. Jannes Slomp** (Faculteit Economie en Bedrijfskunde)
Dr. ir. Ingrid ten Have MBA (Faculteit Natuurwetenschappen)

Met medewerking van:

Gemeente Tynaarlo : **Femke Adriaens** (Projectadviseur duurzame ontwikkeling)
EcoStyle BV : **Anne Jan Zwart** (Algemeen Directeur)

Lean Innovation Network

Sneek, 18 mei 2010

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij nodigen wij van het Lean Innovation Network en van het Lean Operations Research Center, u van harte uit voor de tweede bijeenkomst van het deelnetwerk "Lean & Green". Dit deelnetwerk is tot stand gekomen binnen de context van het Lean Innovation Network.

Het Lean Innovation Network is in 2005 gestart met ambitieuze ondernemingen waaronder Nefit, Philips, Villeroy & Boch, Swedish Match Lighters, Corus, Leaf, Neopost Technologies, Honeywell en andere (ook) MKB ondernemingen. Ondernemingen, die hun winstgevendheid fors willen vergroten door te streven naar World Class Performance. De betrokken leiders zijn er van overtuigd, dat zij sneller kunnen verbeteren en vernieuwen door bij elkaar in de "keuken" te kijken. Zo leren zij van elkaars ervaringen, kennis, successen en fouten.

Het Lean Innovation Network werkt nauw samen met het LO-RC (Lean Operations Research Center). Het LO-RC is een onderzoekscentrum van de Rijksuniversiteit Groningen, faculteit Economie en Bedrijfskunde voor de bestudering en ontwikkeling van Lean Practices en Lean Technieken. Het centrum heeft tot doel een schakel te zijn tussen wetenschap en praktijk.

Het Innovation Lab "Transitie naar Duurzaamheid" wil mensen van zeer diverse pluimage vanuit wetenschap, bedrijfsleven, overheid en onderwijs met elkaar in contact brengen. Vanuit zeer verschillende perspectieven gaan wij met elkaar in dialoog. Wij denken dat de tijd rijp is om dwars door de grenzen van sectoren heen te denken en te doen. Het is een volgende stap in de transsectorale dialoog over "Transitie naar duurzaamheid"

Wij verheugen ons op uw deelname.

Een vriendelijke groet van,

Lean Innovation Network

Jacqueline Hofstede

Gerda Specken

Lean Operations Research Center

Ingrid ten Have

Jannes Slomp

Het programma

Innovation Lab “Transitie naar Duurzaamheid”

13.00 Ontvangst bij de RuG (Bernoulliborg) met koffie & thee

13.15 Welkomstwoord door Dr. ir. Ingrid ten Have MBA

13.20 **Vormgeving van het Innovation Lab “Transitie naar Duurzaamheid”
door Jacqueline Hofstede**

Het thema Duurzaamheid staat de laatste jaren steeds hoger op de agenda van overheden, ondernemingen en wetenschap. Het lijkt erop dat zij vooral binnen de eigen organisaties in gesprek zijn met elkaar. Voor een werkelijke transitie naar op duurzaamheid gebaseerde samenleving is echter veel meer nodig. Transsectorale ontwikkeling van nieuwe visies, concepten en daaruit voortvloeiend nieuwe producten en diensten. Steeds meer wordt duidelijk dat de verschillende partijen (overheid, bedrijfsleven en wetenschap) niet zonder elkaar kunnen als zij werkelijk willen bijdragen aan transitie naar duurzaamheid.

Doelstellingen van de middag:

- Een diverse groep deelnemers uit wetenschap, bedrijfsleven, overheid, en onderwijs met elkaar in dialoog brengen rondom het thema “Transitie naar Duurzaamheid”
- Het identificeren van uitdagingen, kansen, vragen en ideeën rond dit thema binnen wetenschap, overheid, onderwijs en bedrijfsleven
- Onderwerpen genereren voor het Symposium “Lean & Green” (samenwerking LIN en LO-RC)

Jacqueline Hofstede geeft een overzicht van het verloop van het Innovation Lab.

13.30 1^e ronde – Jannes Slomp (LO-RC)

Wetenschappelijke ontwikkelingen in het denken over Lean & Green

Jannes Slomp schetst de ontwikkelingen in de wetenschap rondom het denken over “Lean & Green” Hij plaatst de begrippen uit het “Lean” en het “Green” denken in een omvattend referentiekader. Hij geeft aan waar de overeenkomsten zitten tussen “Lean” en “Green” en ook waar de verschillen, spanningsvelden en dilemma’s zitten.

13.50 10 minuten dialoog

14.00 2^e ronde – Ingrid ten Have (LO-RC)

Doorbraakinnovaties naar Duurzaamheid

Ingrid ten Have neemt ons mee in het denken over doorbraakinnovaties. Wat moeten we doen als onze normale business-as-usual wegvalt, bijvoorbeeld door energie- of materiaal-schaarste? Hoe kunnen wij hier op voorbereid zijn? Aan de hand van een aantal praktijkvoorbeelden schetst zij nieuwe perspectieven.

14.20 10 minuten dialoog

14.30 *Pauze*

Het programma (vervolg)

14.50 3^e ronde – Anne Jan Zwart (EcoStyle BV)

Doorbraakinnovatie naar duurzaamheid in de praktijk

Anne Jan Zwart is algemeen directeur van EcoStyle BV, een familiebedrijf dat reeds 40 jaar met succes milieuvriendelijke producten in de markt zet voor de professionele en amateur tuinder. De behoefte aan een nieuw hoofdkantoor voor de inmiddels internationaal opererende organisatie, was de aanleiding om in samenwerking met Triodos Real Estate Development, Grontmij, SKONK en DGMR een compleet nieuw concept te ontwikkelen: Het EcoMunityPark te Oosterwolde. De zes conceptuele bouwstenen van dit concept voor duurzaam, innovatief ondernemen zijn:

1. Duurzaam Ondernemen
2. Kennis en educatie
3. Shared facilities
4. Horecavoorzieningen
5. ECOmunity Center
6. ECOTainment Route

Anne Jan doet verslag van de reis van het prille idee, via de strategische keuze en de situatie vandaag de dag tot aan de dromen voor de toekomst. Ook gaat hij in op zijn ervaringen als ondernemer met gemeentelijke, provinciale en landelijke overheden.

15.10 10 minuten dialoog

15.20 4^e ronde – Femke Adriaens (Gemeente Tynaarlo / RoID ruimte en duurzaamheid)

Innovatieve Wijkontwikkeling “Vries Nieuwe Stukken” in de gemeente Tynaarlo

De provincie Drenthe en de gemeente Tynaarlo hebben de ambitie in Vries de meest duurzame wijk van Nederland te creëren. Femke Adriaens, zelf afkomstig uit zowel de advieswereld als de overheid licht de plannen toe en heeft een uitgesproken visie op de realisatie van dit soort prachtige ambities. Het projectteam kiest voor een nieuwe onorthodoxe route. In een extreem vroeg stadium worden alle relevante partijen betrokken in het visieontwikkelingsproces. Het Lean Innovation Network denkt mee over de mogelijkheden om innovatiemanagers en R&D-ers van industriële bedrijven in een vroeg stadium te betrekken bij de visie ontwikkeling en bepaling van klantwaarde, om zo te garanderen dat de gewenste duurzame bouwstenen (materialen, producten, diensten) op het moment van realisatie van de wijk daadwerkelijk beschikbaar zijn. Femke gaat graag in dialoog met de deelnemers over de mogelijkheden en onmogelijkheden rondom het fenomeen “publiek private samenwerking in de fase van conceptontwikkeling”.

15.40 10 minuten dialoog

15.50 *Pauze*

16.10 **De oogst van uitdagingen, kansen, vragen en ideeën onder leiding van Jacqueline Hofstede**

17.00 Afsluiting met een hapje en een drankje

BIJLAGE – ROUTEBESCHRIJVING & PARKEERSUGGESTIE

Vanaf Drachten, Assen:

via N370 Ring-west Groningen, richting Bedum, afslag Zernikecomplex.

Vanaf Hoogezand, Delfzijl:

via N28 Ring-oost Groningen, eerst richting Delfzijl, daarna N28 (ring) richting Zuidhorn, afslag Zernikecomplex

